

**بررسی اثر عصاره هیدروالکلی گیاه خاکشیر بر میزان قند خون، پارامترهای بیوشیمیایی، پروفایل
چربی و فاکتورهای سرولوژی در موش‌های صحرایی دیابتی شده با استرپتوزوتوسین
مرتضی صادقی^۱، سامان قدسی^۲، فرشاد ابراهیمی بروجنی^۳، جمال مشتاقیان^۴**

۱- گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۲- گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۳- گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

۴- گروه زیست‌شناسی، دانشکده علوم، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

چکیده

زمینه و هدف: دیابت ملیتوس یکی از رایج‌ترین بیماری‌های اندوکراین می‌باشد. بررسی گیاهان دارویی و ترکیبات موثر در عصاره‌های گیاهی طی چند سال اخیر بمنظور پیشگیری بیماری دیابت اهمیت ویژه‌ای یافته است. گیاه خاکشیر یکی از گیاهان دارویی می‌باشد که به خاطر حضور ترکیبات آنتی‌اکسیدانی خواص گوناگونی دارد. هدف از این پژوهش بررسی اثر عصاره هیدروالکلی گیاه خاکشیر بر میزان قند خون، شاخص‌های بیوشیمیایی، پروفایل چربی و پارامترهای سرولوژی در رت‌های دیابتی می‌باشد. مواد و روش‌ها: در پژوهش انجام شده از ۴۲ رت نژاد Wistar outbred استفاده شد. رت‌ها به هفت گروه شش‌تایی تقسیم شدند: کنترل، کنترل همراه با ۲۰۰ و ۴۰۰ میلی گرم بر کیلوگرم وزن بدن عصاره، دیابتی، دیابتی دریافت‌کننده داروی گلی‌بن‌کلامید با دوز ۰/۴ میلی گرم بر کیلوگرم وزن بدن و دیابتی تحت درمان با ۲۰۰ و ۴۰۰ میلی گرم بر کیلوگرم وزن بدن عصاره هیدروالکلی خاکشیر. از استرپتوزوتوسین برای دیابتی کردن رت‌ها به روش داخل صفاقی و از عصاره‌ها به روش گاواژ استفاده شد. بعد از اتمام سه هفته میزان گلوکز خون، پارامترهای بیوشیمیایی، پروفایل چربی و شاخص‌های سرولوژی تمامی گروه‌ها ارزیابی شد. داده‌های پژوهش نیز با استفاده از نرم‌افزار SPSS و با آزمون One-way ANOVA مورد تحلیل قرار گرفتند. نتایج: نتایج پژوهش نشان داد که تجویز عصاره به رت‌های دیابتی موجب کاهش میزان گلوکز خون، آنزیم‌های بیوشیمیایی، تری‌گلیسرید، کلسترول کل و LDL کلسترول می‌شود. میزان HDL کلسترول اختلاف معنی‌دار نداشت. در رت‌های دریافت‌کننده عصاره مقدار آلبومین کاهش و مقدار Urea و کراتینین افزایش پیدا کرده که قابل توجه بودند. نتیجه‌گیری: از پژوهش انجام شده می‌توان این گونه استنباط نمود که به دلیل حضور ترکیبات متنوع در عصاره هیدروالکلی گیاه خاکشیر انتظار می‌رود که این عصاره با کاهش میزان گلوکز خون، تغییرات در سطح آنزیم‌های بیوشیمیایی، پروفایل چربی و پارامترهای سرولوژی بتواند در پیشگیری از دیابت مفید باشد.

واژگان کلیدی: عصاره خاکشیر، دیابت، پارامترهای بیوشیمیایی، استرپتوزوتوسین